

ACES Nyhetsbrev Jula 2022

Omstillingsarenaene har vært hovedfokus siden sist i ACES-prosjektet. I disse arenaene jobber vi i en firefaseprosess: 1) Problemforståelse, 2) Visjonsbygging, 3) Hvordan nå visjonen, og 4) Videreutvikling av tiltak og bygge en omstillingsagenda- og strategi. Mellom disse stegene inviterer vi til innspill fra arenadeltakerne og holder en spesielt tett dialog med kjerneteamene i havnene.

Både i Kristiansand Havn og Borg Havn har vi hatt heldagsøkter ansikt til ansikt med fokus på problemformuleringen – hva er havnas og havneområdets viktigste omstillingsutfordringer. Vi har også gjennomført det andre arenamøtet i Borg Havn, hvor vi har jobbet mot en felles ACES-visjon for Borg Havn og Øraområdet. I Bodø har vi et spennende samarbeid med konsulentteamet som leder havnas nye terminalprosjekt. Her har vi deltatt på to workshops med fokus på løsninger for den nye terminalen. I den første workshopen la ACES til rette for diskusjon om bredere landskapsendringer og makrofaktorer som kan påvirke havnas område og brukere, samt praksis som må utfases eller bygges opp for å sikre bærekraft. Tematisk har de tre havnene ulikt fokus i sitt arenaarbeid: Kristiansand Havn arena har fokus på hvordan fremme alternativt drivstoff i og rundt havna; arenaen Borg Havn fokuserer på området Øra og optimalisering av daglig drift og hvordan bruke plassen for langsiktig bærekraft; Bodø Havn, fokuserer på hvordan man kan skape en havn som gir fleksibilitet angående brukere, felles logistikkaktiviteter, bynærhet og fremtidig energibehov.

Arenaprosessen i havnene oppsummeres best i bildene – mye aktivitet og smil. En innholdsrik og morsom opplevelse føler vi, med gode diskusjoner og spørsmål! Et av hovedpunktene fra ACES og havnearenaene til

dags dato, er *plassutfordringer*. Havner må optimalisere bruken av plassen de allerede har samt forhandle med leietakere, andre grunneiere og interessenter i og utenfor havneområdet for å nå sine mål.

Den fjerde omstillingsarenaen, på nasjonalt nivå, er under utvikling. Her gjennomføres nå intervjuer med partnere i prosjektet og andre norske havne-, transport- og energimyndigheter, direktorater og bransjeorganisasjoner. Vi spør om deres rolle overfor havnesektoren og hvordan de ser for seg at havnesektoren skal utvikle seg, hva som er hoveddrivere og barrierer for å skape endring og ikke minst hva som må skje nasjonalt for å realisere en bærekraftsvisjon for hele havnesektoren. Det første arenamøtet er planlagt i mai 2023.

I januar vil vi gjennomføre en kunnskapsutveksling mellom forskerne ved NTNU og SINTEF som jobber med havnearenaene og den nasjonale arenaen. Dette skal ledes av Transition Management-ekspertene og partner DRIFT, for å ta med og oversette kunnskap og utfordringer **fra havnene selv til nasjonalt nivå**. Vi vil også ha kunnskapsutveksling mellom havnearenaenes aktører i første kvartal 2023. Behovet for langsiktig planlegging i et helhetlig perspektiv i havnene er viktig, og fremheves i denne saken skrevet av flere SINTEF-forskere ([Energi og Klima 2022](#)).

Arbeidet med å kartlegge **fremoverlente havner** har ledet til en artikkelpresentasjon av Tuukka Mäkitie på International Sustainability Transitions-konferansen samt på en workshop i FME NTRANS med fokus på å utforske aktørkapasitet i multisektorale koblinger innen energiomstilling. Artikkeltkastet, skrevet sammen med flere forskerkolleger i ACES, har tittelen "**Tilrettelegging og megling mellom sektorer – utforskning av aktørkapasitet som fremmer multisektoriell omstilling**". I artikkelen spør vi hvordan og hvorfor aktører tilrettelegger og megler multisektorale omstillinger, og bruker intervjuene fra casestudie av seks fremoverlente havner i WP1 som empirisk materiale. Slik aktivitet betyr å jobbe mellom og på tvers av andre aktører for å tilrettelegge og fremme omstillingsprosesser. Artikkelen argumenterer for at havnemyndigheter tilbyr en fruktbar mulighet til å utforske aktiviteter som kobler sammen flere industrielle- og logistikksektorer for å fremme multisektoriell bærekraftsomstilling. Foreløpige resultater tyder på at havner kan utføre tilrettelegging og megling av sektorkoblinger i flere former, inkludert å lette byggingen av nødvendig fysisk infrastruktur (som ladestasjoner), lette industriell symbiose i havnas bakland og fremme industriell oppskalering av nye nullutslipps-energiverdikjeder.

Parallelt med arenaarbeidet og annen forskning, fortsetter vi våre **Digital Advisory Board (DAB)**-møter, for kunnskaps- og praksisutveksling mellom en bredere gruppe forskere, organisasjoner og havner samt partnere. **Neste møte er på Teams 2. februar 2023.** Ønsker du en (ny) invitasjon, send en epost til Lillian.hansen@sintef.no . Møtet vil ta for seg muligheter og utfordringer for havner og omkringliggende samfunn knyttet til energiøyer. Dette temaet har kommet opp i diskusjoner om plass i en av arenaene. Flere medlemmer av DAB planlegger å delta på møtet, blant andre Therese Jällbrink ved Gøteborgs havn, Valter Selén og gjest Anaëlle Boudry fra ESPO og René Poulsen ved Copenhagen Business School, samt flere av partnerne i prosjektet. Til dette møtet har vi også invitert to spesielle gjester som gir lokal kunnskap og erfaring med de danske planene for energiøyene: Jesper Manniche, seniorforsker ved Center for Regional- og Turismeforskning og Lars Nordahl Lemvigh administrerende direktør i Rønne Havn, begge lokalisert på øya Bornholm.

Vi ser frem til å komme videre med arenaarbeidet og kunnskapsutviklingen i prosjektet. I mellomtiden ønsker vi dere alle, samarbeidspartnere, styrings- og rådgivende styre en riktig god jul!

